

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าของการใช้แบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย โรงเรียนพิจิตรปัญญาอนุกุล จังหวัดพิจิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนพิจิตรปัญญาอนุกุล จ.พิจิตร จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 10 เรื่อง คือ

แบบฝึกหัดที่ 1	เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพจนานุกรม	จำนวน 1 ชั่วโมง
แบบฝึกหัดที่ 2	เรื่องการเรียงลำดับพยัญชนะ	จำนวน 1 ชั่วโมง
แบบฝึกหัดที่ 3	เรื่องการเรียงคำตามลำดับพยัญชนะ	จำนวน 1 ชั่วโมง
แบบฝึกหัดที่ 4	เรื่องการเรียงคำตามลำดับสระ	จำนวน 1 ชั่วโมง
แบบฝึกหัดที่ 5	เรื่องการเรียงคำตามลำดับตัวสะกด	จำนวน 1 ชั่วโมง
แบบฝึกหัดที่ 6	เรื่องการบอกหมวดพยัญชนะ	จำนวน 1 ชั่วโมง
แบบฝึกหัดที่ 7	เรื่องการหาหน้าคำเริ่มต้น	จำนวน 2 ชั่วโมง

แบบฝึกหัดที่ 8 เรื่องการหาคำนำทาง	จำนวน 2 ชั่วโมง
แบบฝึกหัดที่ 9 เรื่องการหาคำ	จำนวน 2 ชั่วโมง
แบบฝึกหัดที่ 10 เรื่องการหาความหมาย	จำนวน 2 ชั่วโมง

2. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิจิตรปัญญาอนุกุล จำนวน 10 แผน

3. แบบทดสอบวัดทักษะการใช้พจนานุกรม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิจิตรปัญญาอนุกุล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. การสร้างและหาความสอดคล้องของแบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 เรื่อง มีขั้นตอนในการสร้างและหาความสอดคล้อง ดังนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 คือ **สาระที่ 1 การอ่าน**

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะ และปฏิบัติตาม

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

● การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะ และปฏิบัติตาม

- การใช้พจนานุกรม
- การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม
- ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน และการใช้สถานที่สาธารณะในชุมชนและท้องถิ่น

1.2 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี หลักการสอนอ่าน จากเอกสารตำรา รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน การใช้แบบฝึก การใช้พจนานุกรม และหลักการสร้างแบบฝึกทักษะสำหรับเด็ก และการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1.3 สร้างแบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย โดยมีเนื้อหาเริ่มจากง่ายไป

หายาก เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในการเรียงลำดับพยัญชนะ สระ ตัวสะกด จนสามารถหาคำและความหมายของคำจากพจนานุกรมได้ จำนวน 10 เรื่อง โดยคำนึงถึง รูปเล่ม การใช้ภาษา เนื้อหาที่เหมาะสม

1.4 นำแบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและแก้ไขปรับปรุง

1.5 นำแบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย ที่ได้รับการแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรม ดังรายนามต่อไปนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวิมล ใจงาม อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก

ดร.อังคณา อ่อนธานี อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

นางสายสวาท รัตนกรรติ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จังหวัดพิจิตร

นางพรจิตร ชูมาลัยวงศ์ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ ตำแหน่งครู อันดับ ค.ศ.3 โรงเรียนพิจิตรปัญญานุกูล จังหวัดพิจิตร

1.6 นำแบบประเมินความสอดคล้องของแบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย ตามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่ารายการการประเมินมีความสอดคล้อง
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่ารายการการประเมินมีความสอดคล้อง
- 1 เมื่อแน่ใจว่ารายการการประเมินไม่มีความสอดคล้อง

พิจารณารายการการประเมินความสอดคล้องในแต่ละข้อที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 -1.00 เป็นรายการการประเมินที่มีความตรงเชิงเนื้อหา และนำรายการการประเมินที่มีค่าดัชนี ต่ำกว่า 0.60 มาปรับปรุงใหม่ให้ดีขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำให้สมบูรณ์

2. การสร้างและหาความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึก

ทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 หลักการใช้พจนานุกรม และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน

2.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทยจำนวน 10 แผน โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาเป็นแนวทางในการสร้าง การวัดและประเมินผล ซึ่งใช้เวลาในการทดลอง 4 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ จำนวน 16 ชั่วโมง โดยกำหนดรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนที่มีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) สาระสำคัญ
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) เนื้อหา
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) สื่อการเรียนการสอน
- 6) การวัดและประเมินผล

2.3 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้อุ้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและแก้ไขปรับปรุง

2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังรายนามข้างต้น เพื่อประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่ารายการการประเมินมีความสอดคล้อง
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่ารายการการประเมินมีความสอดคล้อง
- 1 เมื่อแน่ใจว่ารายการการประเมินไม่มีความสอดคล้อง

พิจารณารายการการประเมินความสอดคล้องในแต่ละข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 ขึ้นไปเป็นรายการการประเมินที่มีความตรงเชิงเนื้อหา และนำรายการการประเมินที่มีค่าดัชนี ต่ำกว่า 0.60 มาปรับปรุงใหม่ให้ดีขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำให้สมบูรณ์

3. การสร้างและหาความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 และตัวชี้วัดชั้นปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย จำนวน 60 ข้อ โดยให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3 นำแบบทดสอบวัดทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและแก้ไขปรับปรุง

3.4 นำแบบทดสอบวัดทักษะการใช้พจนานุกรมที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังรายนามข้างต้น เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบทดสอบกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยประเมินความสอดคล้อง ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้อง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบนี้มีความสอดคล้อง

- 1 เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบนี้ไม่มีความสอดคล้อง

พิจารณาแบบทดสอบที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 เป็นแบบทดสอบที่มีความตรงเชิงเนื้อหาในการวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3.5 เลือกแบบทดสอบวัดทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ มาใช้เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อทำแบบทดสอบถูกต้องจะได้ คะแนนข้อละ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 40 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) ผู้ศึกษา ดำเนินการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 หน้า 249) ดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T1	X	T2

เมื่อ E แทน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
พิจิตรปัญญาอนุกุล

X แทน การทดสอบโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรม

T1 แทน การทดสอบวัดทักษะความสามารถการใช้พจนานุกรมก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

T2 แทน การทดสอบวัดทักษะความสามารถการใช้พจนานุกรมหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย ทำการทดลองในภาคเรียน
ที่ 2 ปีการศึกษา 2553 กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
พิจิตรปัญญาอนุกุล จังหวัดพิจิตร จำนวน 7 คน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น
16 ชั่วโมง

ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า

- 1) ทำการทดสอบวัดทักษะการใช้พจนานุกรม ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Pretest)
- 2) ใช้ชุดแบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรมที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ
ศึกษาเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง ตามแผนการสอน 10 แผน
แบบฝึกทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทย จำนวน 10 เรื่อง

ขั้นหลังการศึกษาค้นคว้า ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 1) ทำการทดสอบวัดทักษะการใช้พจนานุกรม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Post
test) โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการใช้พจนานุกรมภาษาไทยชุดเดิม

- 2) นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีเกณฑ์ในการวัด
ระดับทักษะความสามารถ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 0 – 10	มีทักษะการใช้พจนานุกรมในระดับควรปรับปรุง
คะแนนระหว่าง 11 – 20	มีทักษะการใช้พจนานุกรมในระดับพอใช้
คะแนนระหว่าง 21 – 30	มีทักษะการใช้พจนานุกรมในระดับดี
คะแนนระหว่าง 31 – 40	มีทักษะการใช้พจนานุกรมในระดับดีมาก

ตาราง 1 แสดงวันและเวลาที่ใช้ในการศึกษาผลของการใช้แบบฝึกทักษะการใช้
พจนานุกรมภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วัน/เดือน/ปี	เวลา	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรม/เนื้อหา
1 ก.พ. 2554	15.30-16.20 น.	50 นาที	ทดสอบก่อนจัดกิจกรรม
2 ก.พ. 2554	15.30-16.20 น.	50 นาที	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพจนานุกรม
3 ก.พ. 2554	15.30-16.20 น.	50 นาที	การเรียงลำดับพยัญชนะ
4 ก.พ. 2554	15.30-16.20 น.	50 นาที	การเรียงคำตามลำดับพยัญชนะ
7 ก.พ. 2554	15.30-16.20 น.	50 นาที	การเรียงคำตามลำดับสระ
8 ก.พ. 2554	15.30-16.20 น.	50 นาที	การเรียงคำตามลำดับตัวสะกด
9 ก.พ. 2554	15.30-16.20 น.	50 นาที	การบอกหมวดพยัญชนะ
10 -11 ก.พ. 2554	15.30-16.20 น.	50 นาที	การหาหน้าคำเริ่มต้น
14 – 15 ก.พ. 2554	15.30-16.20 น.	50 นาที	การหาคำนำทาง
16 – 17 ก.พ. 2554	15.30-16.20 น.	50 นาที	การหาคำ
21 – 22 ก.พ. 2554	15.30-16.20 น.	50 นาที	การหาความหมาย
23 ก.พ. 2554	15.30-15.50 น.	20 นาที	ทดสอบหลังจัดกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบ คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศและอังคณา
สายยศ, 2538, หน้า 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนนักเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 79)

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n แทน จำนวนนักเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าดัชนีความแม่นยำเชิงเนื้อหา หรือดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2527, หน้า 89-91) จากสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบทักษะความสามารถในการใช้พจนานุกรมก่อนและ

หลังการใช้แบบฝึกโดยการใช้สถิติ Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test

(นิภา ศรีไพโรจน์, 2533, หน้า 92)

$$D = X - Y$$

เมื่อ D แทนค่าความแตกต่างระหว่างคะแนน X และ Y ก่อนและหลังการจัดการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้

X แทนทักษะความสามารถในการใช้พจนานุกรมก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

Y แทนทักษะความสามารถในการใช้พจนานุกรมหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้